

Oba hojalyk ekinleriniň esaslarynyň biri bolan jöwen ýurdumyzyň Daşoguz welaýatynyň ähli etraplarynda köpçülikleýin ekilýän ekinleriň biri hasaplanýar. Jöweniň unundan türkmeniň milli naharlary bolan bulamak, kürtük hem-de zagara çörek, dänesinden köje ýaly ýmitler taýýarlanýar.

Jöweniň birnäçe sorty bolup, olaryň içinde iň hasyllysy 39269 sorty hasaplanylýar. Ýokary hasylly, tiz bişýän bu jöweniň dänesiniň daşynda gara, ýaldyrawuk gabyk bolýar, gabygynyň içindäki dänäniň reňki sary. Jöweniň bu sorty topragyň temperaturasynyň 18-20 gradus gyzan mahaly ekilýär. Ýerli we mineral dökünleriň berilişi mekgejöweniňkä meňzeş. Jöwen ekiljek ýer tekizlenip suwarylýar, ýer taba gelenden soň sürülip, hatar arasy 60,90 santimetr edilip ekilýär. Bir gekdara harçlanýan tohumyň möçberi 25-30 kilogram.

Daýhanlaryň arasynda “ Jöweni çaňa ek, bugdaýy laýa” diýen gürrüň bar, sebäbi, jöweniň tohumy topraga aralaşandan gögermek bilen bolýar. Ekilenden soň 40 gün geçýänçä jöwen suwy kän bir küsemeýär. Bu döwürde däne almak üçin ekilen jöwen otalýar, ýekelenýär. Düýpleriniň arasy 25-30 santimetr edilip goýulýar. Ösüş döwründe 3-4 gezek suwarylsa-da hasyl berýär.

Jöweniň bu sortynyň hem ösüş döwri gysga, 90-95 gün bolýar. Jöweniň baldagynda 10-11 sany bogun emele gelýär. Ýapragynyň uzynlygy 90 santimetre çenli, ini 5-6 santimetr bolýar. Başynyň uzynlygy 28-30 santimetr.

Garasyz diýarymyzyň günorta etrabynda jöweni bir ýylda iki gezek ekip almagam, aralyk ekin hökminde bugdaýyň yzyna ekmek hem mümkin. Jöwen dänesiniň azyklyk, iýmlik ähmiýeti oba hojalyk pudagynda guşçulygy, maldarçylygy ösdürmäge, olardan alynýan önümiň hiliniň ýokary, bahalarynyň arzan bolmagyna düýpli täsir eder.

Laçyn SARYÝEWA
Türkmen oba hojalyk institutynyň
Daşoguz Agrosenagat orta hünär
okuw mekdebiniň mugallymy